

պիւ ընթերցաւ ազգայնամ' Հայրապետի ազգու
կոնդակը և իւր կողմանէ ևս յորդորեց Ասորա-
խանի ժողովուրդին աշխարհիկ լեզուով բացայայ-
տելով մասնաւորապէս Նորին Ահապառնութեան
սուրբ կամքը :

Յուսակի է որ Ասորախանու ջերմեռանդ ժո-
ղովուրդը ուրախութեամբ կ'գործակցի իւր Հայ-
րապետին և իւր յօժարակամ Նուիրաբերութեամբ
երախտագէտ կը լինի այն անմահ վարդապետին՝
որի կենդանի աղօթիւք ունինք այսօր լեզու և
գիրք՝ որի շնորհիւ և քրտնաջան գործակցու-
թեամբ Հայաստանիսց Եկեղեցւոյ բեմերը արձա-
գանդութեամբ Աստուծոյ խօսքը սեփական լեզուով :

Գովութեան արժանի քահանայի համառօտ
բանախօսութիւնը ընդ սմին խմբագրութեանդ ա-
ռաքելով՝ վստահ եմ՝ որ կարժանացուցանէ տպա-
գրութեան «Արարատայ» էջերում :

Աերջացուցանելով մեր փոքր նամակը ի դիմաց
մեր գաղափարակից եղբարց ասում ենք, «Աեցցէ
Հայոց Հայրապետը, որ իւր ազգասիրական հայեցո-
ղութեամբ այց ելանում է մեր հայրենեաց Նուիրա-
կան աւերականիքին Աեցցեն այն ամեն քահանայք,
որք իւրեանց Հայրապետի ազգաշինութեան վե-
րաբերեալ հրամանքը կատարելագործելու աշխա-
տում են բանիւ և գործով , , :

Բունիաթեանց բարեկրօն քահանայն այս վեր-
ջին յատկութիւնը արգարացրել է իւր վերայ շատ
արդեամբք և դեռ արգարացուցանելու է ի շինու-
թիւն ազգի և ի փառս իւր անուան :

Շ.

Իւրեպաշտօն ժողովուրդի Լաւո-ժոյ

հարազատ որդի և հայրենեաց :

Վրէստոնէութիւնը տարածման ժա-
մանակ Ա. դարումը՝ Հայաստանը ծնաւ
իւր մէջը Եւետարանական ընտիր մշակ-
ներ, Սահակ Պարթև՝ Սեփիւն Ներսիսի
որդին, և Սեփիւն առաքինի Վարդան
մարդոյ զաւակը, որոնք մի կողմէն կար-
տաւունէին Հայրենեաց իշխանական զօ-
րութիւնը մոլի ու անկրօն Պարսից իշ-
խանաց և տիրապետաց ձեռք ընկնելու

վրայ, և միւս կողմէն արտասուքները
կրարէին և բարոյական ոյժը կ'օրացը-
նէին, քրտամբք և արտասուօք կցանէին
մտաւոր զարգացման սերմերը, և սուտ
հունձ կ'պատրաստէին իւրեանց յաջոր-
դաց համար: Այս ընտիր մշակները հայ-
րենեաց ցաւը զգալով՝ գիտութեան լու-
սոյ ծաւալման համար կաշխատէին: Սուրբ
Սահակ իւր երկրաւոր կեանքը վճարեց
Հայաստանումը Բշուր գիւղի մէջ և ամ-
փոփուեց Տարօնոյ Աշխիշատ աւանումը:
Նորան յաջորդելով սուրբ Սեփիւնի,
վիցամակայ ժամանակէն զինի՝ հանգաւ
ի Վրիստոս, սորա երկրաւոր նշխարքը —
մարմինը, ոմանք փափագեցին տանել Տա-
րօնումը Թաղել, ոմանք ի Վոդթի, և
ոմանք ի Վարդաշապատ, բայց ի վերջոյ
Վահան Ամատունին տարաւ իւր Օշա-
կան գիւղը մօտ Վարդաշապատին, և անդ
ամիսօրեաց պատուով նորա մարմինը, որ
սուրբ Լճմիածնէն 3 ժամու չափ ծանա-
պարհաւ հեռի է, որոյ դամբարանի վե-
րայ շինուեցաւ յետոյ տաճար գեղեցիկ,
որը ժամանակի հնութիւնը անխնայ քայ-
քայել է ու աւերել, ինչպէս իմ աչօք
տեսած եմ՝ երբ արժանացել էի գնալ
համբուրել բազմերախտ սուրբ Սեփիւնի
Վարդապետի շիրիմը :

Տերունի Խորենեան սուրբ Վարդա-
պետը՝ որ աշակերտ էր սուրբ Սեփիւնի-
բայ, սորա կենաց չքաղ պատկերը կը-
ներկայացնէ մեզ ասելով. «Վերադան-
ցեց քան ամենը՝ որոնք այն ժամանակ
«առաքինի անձինք էին, ամբարտաւա-
«նութիւնը և մարդահաճութիւնը նորա
«վարուց մէջ՝ տեղ չգտան երբէք, այլ
«հեղ և բարիտորհուրդ գոլով՝ ցոյց
«կտար իրեն բոլորից՝ շնաշխարհիկ սո-
«վորութեամբ զարդարուած, պատճառ՝
«տեսութենով հրեշտակական էր, մաօք
«ծննդական, բանիւք պայծառ, գործովք
«ժուժկալ, մարմնով արտափայլեալ,
«հաւատով ուղիղ, յուսով համբերող,
«սիրով անկեղծաւոր, և անձանձրոյթ
«ուսուցանող , , :

Սա մեր հայրենի գրոց կատարելագործողն եղաւ և պարապող թարգմանութեանց: Քրիստոնէական ուսման կարևորութիւնը ստիպեց սորան յորինել Հայաստանի մէջ հայկական լեզուի մատենագրութիւնը, որ քրիստոնէութեան ամենամեծ պարզեցնելն մին է մեր ազգի համար, և այս արդիւնքը որ սուրբ Սահակայ և սուրբ Մեսրոպայ ջանից և վաստակոց պտուղքը են, որ և քրիստոնէութեան ուսման կարևորութենէն ծրնունդ առած լինելով՝ համարուած է որպէս Մատուածային մատանց գործ, որպէս նուիրական միջոց սրտի ու մտաց մըշակութեան, և որպէս հաստատուն անօթ՝ մարդոյս հոգեւոյ և լեզուի ճոխութիւնները երկար դարեր կրելու և յաւերժացնելու, և թէ ի՞նչպէս կատարուած է մեր լեզուի տառերի պակասութեանց գիւտը՝ կարծեմ շատերդ պատմաբանական բանասիրութիւնով իմացած կ'լինէք:

Վեհափառ Ազգասէր և Հայրենասէր Պաթուղիկոսն ամենայն Հայոց Տէր Վեորդ, Մատուածային կամօք՝ ընդհանուր Հայկեան ազգի ընտրութեամբ՝ իւր Հայրապետական գահը ամբառնալուց յետոյ, բարեհաճեց անձամբ այց առնել, ոչ միայն իւր հովանաւորութեան և տեսչութեան յանձնուած բանաւոր հօտերին ի բազում տեղիս, որպէս նաև Ռուսաստանու քաղաքներումը, այլ և Հայաստանումանց նշանաւոր Եկեղեցիաց և վանօրէնց,

որոնք Հայկազեան հնութեան և պարծանաց արձանները էին, ինչպէս այժմ կարգացած Հայրապետական Սոնդակի մէջ պարունակեալ բանից երևում է, որ սուրբ Մեսրոպայ ազգապարծան թարգմանչի Հայոց դամբարանին ևս այց առնելով՝ տեսել է այն եկեղեցին՝ որ իւր ծոցումը պահպանած է անգին գանձը՝ սուրբ Մեսրոպայ ոսկերքը, կիսակործան և ողբալի դրութեան մէջ, սուրբ պարտաւորութիւն է համարել ի պատիւ ոսկերաց սրբոյն՝ տալ նորոգել և կանգնեցնել այն տաճարը, որ արդարեւ կկարօտի ամենայն ազգասէր ու հայրենասէր անձի օժանդակութեան, ընդ ձեռն Վեր. Սրբազան Առաջնորդի Աստրախանայ յորդորում է ՎԶԷԳ, որ այն սուրբ տաճարը վերանորոգ կատարելագործելու համար բարեհաճիք կամաւոր արօք նպաստել, լիայոյս գոլով՝ թէ դուք յետ լսելոյ Հայրապետական հրաւերը՝ և տեղեկանալոյ ճիգնթափ աշխատութեանց և ազգապարծան հոգևոր վաստակոց սուրբ վարդապետին Մեսրոպայ՝ կատարելագործողի հայկական գրոց և գերիմաստ թարգմանչի ազգիս, չէք զլանալ ձեր յիտին լուսնայն նուիրել ի նպաստ շինութեան այն տաճարի՝ որոյ մէջ կբարեմաղթէ ձեր կենաց համար նշխարք սրբոյն Մեսրոպայ:

Յ. Ա. Բ. Բ.

Ի 4-Ն Նոյեմբերի 1875 -ի

Ս. Պ. Բ. Բ.

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Արարատ ամսագրոյս Լ. րդ շրջանը մերհեցած լինելով, որ է ի Յունվարէ յառաջակայ 1874 ամի, կիտութամբ հրաւեր կարգալ մեր Ազգայնոց, որպէս զի ամսագրոյս բաժանորդագրուիլ բարեհաճողներն՝ իւրեանց կամքը յայտնեն Արարատայ Գործակալաց՝ կամ ուղղակի խմբագրութեանս հանդերձ Հասցէիւքն:

Արարատայ պարունակութեանց ծրագիրն, թերթից քանակութիւնն և բաժանորդագինն անփոփոխ կ'մնայ: